

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet 2018-12-03

Närvarande ledamöter: Gunilla Nordberg, Göran Andersson, Jeppe Klockareson, Ulf Uddman, Michael Insulander, Kristine Wiklund, Sara Westholm, Anders Grahn, Agapi Kosmidou

Adjungerade utbildningsledamöter: Elisabeth Bringer Hallberg, Åsa Rytthammar

Närvarande från Skolverket: Per Fermvik, Boki Brkovic, Lisa Ekehult, Hans-Eric Wikström

Frånvarande: Anja Westberg

1. Presentation av, och information från, programrådets ledamöter

Skolverkets medarbetare och programrådets ledamöter presenterar sig kort då sammansättningen ändrats något.

a. Justerare

- Till justerare utsågs Sara Westholm.

b. Presentationsrunda med kort information av de närvarande

- HYN är inne i slutfasen där kvalitetsaspekterna testas på några skolor, bland annat Vreta. Finansiering av HYNs verksamheter inför nästa år börjar nu klarna utifrån den nya spellagstiftningen.
- NYN ser positivt på verksamheten med yrkesprov och vill trycka på vikten av att yrkesprov blir obligatoriska och att bedömningen görs av externa bedömare.
- Upphandlingen av trädgårdsutbildningar för arbetssökande är klar, och arbetet går vidare med lantbruk och skog.
- Trädgårdseleverna gjorde mycket bra ifrån sig på World Skills i Budapest, men hade inte millimetrarna på sin sida och slutade på nionde plats. Kompetensmässigt dock helt i nivå med toppskiktet.
- Valideringsarbetet inom trädgårdsbranschen fortskrider.
- Ledamot anger att känslan inför nästa år vad gäller elevantal till skolorna är positiv. Underlaget för bedömningen är dock litet.
- Normerande certifieringsarbete för naturguider är på gång.
- Stor brist på förare som kan köra ut timmer från skogen rapporteras. Stora värden går förlorade.

2018-12-03
2 (5)

- Hundföretagen utvecklas och utbildningsbehov finns bland annat inom företagande.
- Ändringar inom lagstiftningen som reglerar djursjukvården har gjort att Skolverkets information på hemsidan inte stämmer.

2. Reflektioner från förmiddagen

Under förmiddagen deltog huvuddelen av ledamöterna i två föredragningar. Först av representanter från Cedefop kring deras granskning av lärlingsutbildningen och därefter utbildningsdepartementet rörande den pågående utredningen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Skolverket önskar inhämta reflektioner från framförallt den första av de två.

- Programrådet menar att då den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen idag finansieras av staten så skulle det uppstå problem om företagen själva skulle finansiera en större del. Programrådet bedömer att problemen sannolikt skulle bli större i branscher med i huvudsak offentliga arbetsgivare.
- Programrådet konstaterar att det i nya branscher inte sällan finns ett inslag av riskkapitalister i uppstartsfasen. Dessa bedöms ha begränsat intresse av långsiktiga investeringar i kompetensförsörjningen.
- Programrådet ser tendenser på att aplplatser redan idag är en handelsvara i vissa branscher. Givet den obligatoriska PRAOn i högstadiet så kan antas att den problematiken inte kommer att minska.
- Ibland erbjuds APL-elever betalt av arbetsgivarna under sin utbildning så det finns i alla fall en grund till betalningsvilja så länge eleven ses som produktiv. Här finns en tydlig skillnad på om eleven är i början eller slutet av sin utbildning.
- En identifierad effekt av att eleven inte är anställd är att det från elevhåll upplevs mer accepterat att ställa alla ”dumma frågor” än om eleven skulle vara i ett anställningsförhållande.
- Programrådet konstaterar att elever behöver ofta byta praktikställe och vara på olika företag för att uppfylla alla kunskapskrav, vilket kan bli splittat för såväl elever som företag och skola.
- Under förmiddagens debatt nämndes något som skulle kunna översättas till ”Klusterskolor”. Programrådet försöker reda ut om dessa är ett lärande exempel för samarbete och kommunikation då skolor skulle kunna samarbeta med varandra för att uppfylla APL/lärling, eller är det branschskoleförsöket som avses? Kan dessa skolor i så fall fylla luckorna som inte går att lösa på företagen?

- Flexibiliteten och anpassningsmöjligheten av lärlingsutbildningar är stor för individen, vilket lite olyckligt sätter företagen i andra hand. Kompetensbehovet inom vissa områden är begränsat.
- För de gröna näringarna ligger det ett problem i att högsäsongen inte säl- lan inträffar under sommaren då eleverna förväntas kunna ha lov.
- Det går att göra ganska mycket inom nuvarande styrning. Det går att göra smarta saker men skolor och företag är kanske dåliga på att nyttja detta?
- Kika på introduktionsprogrammen, där framförallt yrkesintroduktion kan lösa många av de problem som beskrivs för lärling. Dock i grunden avsett för icke-behöriga.

3. Planering och dimensionering av gymnasial utbildning

Utredningen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning besökte programrådet, och dess sekreterare Margaretha Allen från utbildningsdepartementet önskade få input i följande frågor, vilka diskuterades i rådet:

- Hur påverkar planering och dimensionering av gymnasieskolans och vuxenutbildningens yrkesutbildningar kompetenstillgången i era branscher i dagsläget?
- På vilka sätt är arbetslivets representanter delaktiga i planering och dimensionering idag?
- Vad skulle rådet vilja lyfta fram som viktiga områden för utredningen att ta med sig i det kommande arbetet?

4. Yrkesutgångar

Skolverket har påbörjat en översyn av de på hemsidan angivna exemplen på yrkesutgångar och önskar inhämta programrådets synpunkter på dessa gällande relevans och benämningar.

- I stort är programrådet nöjda som det är, med nedan nämnda undantag. Skolorna i samverkan med de lokala programråden har stor frihet att själva forma yrkesutgångar efter sina förutsättningar, och så görs också. Bedömningen är dock att Skolverkets exempel har viss normerande effekt, och att möjligheten att presentera en poängmässigt lägre ”bas” som sedan går att spetsa mot olika yrken är värd att se över.
- Programrådet anser att behov av uppdatering av vissa yrkesutgångar finns. Detta gäller framförallt där lagstiftning ändrats så att de exempel som nu ligger ute ger felaktig information.

2018-12-03
4 (5)

- Rådet anser även att antalet exempel kan också behöva ses över generellt för programmet och även sett till inriktningarna och hur elevströmmarna går.
- Programrådet diskuterar utgångar där namnfrågan är mest aktuell att se över. ”Jakt och viltvård” skulle eventuellt passa bättre att byta namn till ”Viltförvaltning” och ”Naturguidning” skulle, beroende på utfallet i certifieringsarbetet, eventuellt kunna heta ”Naturguide”. Berörda ledamöter återkommer till ansvarigt undervisningsråd om detta.
- När det gäller namnen anser rådet generellt att det behövs mer stringens, i nuläget är det är högt och lågt, singular och plural, yrkestitlar och arbetsuppgifter om vartannat. Svårt att säga vad som är bäst, men en rensning behövs i syfte att göra det tydligare för eleverna.
- Programrådet konstaterar att innehållsmässiga förändringar är mest aktuellt på utgångar kopplat till inriktningen djur, där behov av anpassningar för ökad anställningsbarhet och lagefterlevnad behövs. Berörd ledamot återkommer till ansvarigt undervisningsråd om detta.
- Programrådet anser att yrkespaketen till del speglar yrkesutgångarna och att det därför inte bör vara några stora avsteg från dessa när eventuella nya yrkespaket kommer att skapas.

5. Adjungerade utbildningsledamöter

Skolverket har under året bedrivit försöksverksamhet med adjungerade utbildningsledamöter i programråden.

- Skolverket tackade Elisabeth Bringer Hallberg och Åsa Rytthammar för deras medverkan under året och för de perspektiv de tillfört till rådets arbete.
- Utvärdering av verksamheten med adjungerade utbildningsledamöter kommer att ske under slutet av året så att ett beslut om eventuell fortsättning i någon form finns i tid till nästa nomineringsomgång.

6. Övriga frågor och nästa möte

a. Övriga frågor

- Ledamot ställde frågan kring läget för den tilltänkt nya inriktningen naturturism. Skolverket förklarade att just finns inte mycket annat att göra än att vänta in ett regeringsbeslut, som givet det politiska läget ser ut att dröja. I samma beslut antas dels den nya inriktningen naturturism skapas, och inriktningen djur komma att delas upp i djurvård respektive häst. Dessutom sker sannolikt justeringar i de inriktningsgemensamma kurserna för samtliga inriktningar.

b. Nästa möte

- Nästa möte i det nationella programrådet hålls den 11 februari 2019 på Norra Latin Stockholm. Skulle behov av arbetsmöte innan dess uppkomma så kallar ansvarigt undervisningsråd till detta.

Vid protokollet

Per Fermvik

Undervisningsråd

Justeras

Sara Westholm

Ledamot